U 72/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 305/2011 kumoamisesta (rakennustuoteasetus)

YmV 12.10.2022

Kirsi Martinkauppi
Hallitusneuvos, Rakennukset ja rakentaminen -yksikön päällikkö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

EU:n rakennustuoteasetuksen muutosehdotus

- Tärkeä osa komission julkaisemaa kiertotalouspakettia.
- Rakennuksiin käytetään 50 % luonnonvaroista ja yli 30 % koko EU:n jätteistä koostuu rakennusjätteestä. EU energiakulutuksesta 40 % ja 36 % energiaan liittyvistä kasvihuonepäästöistä liittyy rakennuksiin.
- Rakennusteollisuus tuottaa 10 % lisäarvon EU:n taloudelle, työllistää 25 miljoonaa ihmistä ja alalla toimii 5 miljoonaa yritystä, joista suurin osa on PK-sektoria.
- Yhdenmukaisen tapa arvioida ja huomioida rakennustuotteiden ympäristö- ja ilmastovaikutukset. Tarkoitus on varmistaa, että rakennustuotteiden suunnittelu ja valmistus toteuttaa vaatimusta kestävämmistä, korjattavista, kierrätettävistä ja helpommin uudelleen valmistettavista rakennustuotteista.
- Komission aloitteella on tarkoitus helpottaa myös standardisointitahojen työtä yhtenäisten eurooppalaisten standardien luomiseksi. Lisäksi tehokkaampi markkinavalvonta yhdessä selkeämpien talouden toimijoita ja jakeluketjuja ohjaavien sääntöjen kanssa edistäisi rakennustuotteiden liikkumista sisämarkkinoilla.
- Rakennustuoteasetuksen uudistus tarjoaa myös digitaaliset työkalut - digitaalisten tuotteiden passin ja rakennustuotteiden tietokannan - joiden on tarkoitus vähentää hallinnollista taakkaa.

Voimassa olevan rakennustuoteasetuksen ongelmia:

1. Ongelmat harmonisoitujen tuotestandardien käytössä:
    - Komissio ei julkaise hEN:jä, joten standardisointi on pysähdyksissä.
    - Jäsenvaltioilla ei ole lupaa säätää kansallisesti, jos standardeissa on puute.
    - hEN:t eivät ole saatavissa kaikilla kielillä.

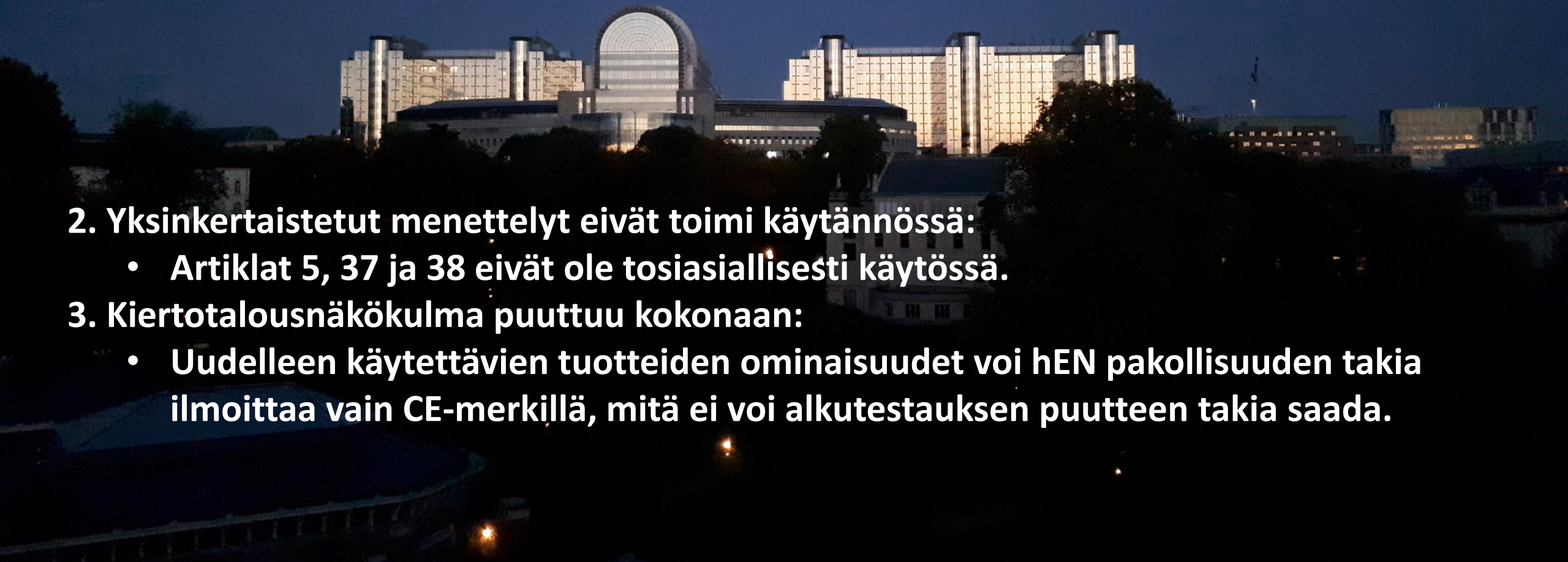

2. Yksinkertaistetut menettelyt eivät toimi käytännössä:
    - Artiklat 5, 37 ja 38 eivät ole tosiasiallisesti käytössä.
3. Kiertotalousnäkökulma puuttuu kokonaan:
    - Uudelleen käytettävien tuotteiden ominaisuudet voi hEN pakollisuuden takia ilmoittaa vain CE-merkillä, mitä ei voi alkutestauksen puutteen takia saada.

Neuvoston päätelmät Kiertotalous rakennusalalla 14653/19

- Rakennustuoteasetuksen liitteen maininta luonnonvarojen kestävästä käytöstä on sisällytettävä harmonisoituihin tuotestandardeihin.
- Rakennustuotteen ominaisuudet on voitava ilmoittaa tavalla tai toisella, vaikka standardissa olisi kyseisiä ominaisuuksia koskeva puute.
- Rakennustuotteiden uudelleenkäytön on lähdettävä vapaaehtoiselta pohjalta.
- Turvallisuus ja terveellisyys ei saa vaarantua rakennustuotteiden uudelleenkäytössä eikä käytettäessä kierrätetystä materiaalista valmistettuja tuotteita.
- Rakennustuotteiden kierrätys ja uudelleenkäyttö ei ratkea ainoastaan rakennustuoteasetuksen muutoksella, vaan siihen liittyvä muu EU-lainsäädäntö on myös otettava huomioon.
- Kannustetaan olemassa olevien standardien EN 15804 (EPD = environmental product declaration) ja EN 15978 (Assessment of environmental performance of buildings) käyttöön.
- Tärkeää on edistää elinkaariajattelua ja modulaarista suunnittelua sekä Level(s):in, GPP:n (Green Public Procurement) ja EU:n Construction and Demolition Waste Management Protocol:in käyttöä.
- Päätelmät sisältävät lisäksi listan asioita, joita komissio voi harkita ja joiden väliltä se voi valita konkreettisiksi toimenpiteiksi rakennustuoteasetusta valmisteltaessa.

Tärkeimmät muutokset

- Soveltamisala muuttuu:
  - Mukaan suorat asennukset, komponentit tai tuotteet, joita voidaan pitää rakennustuotteina, vaikkei niiden valmistaja ole tarkoittanut niitä rakennustuotteiksi, 3D-tulostus, rakennustuotteet, jotka valmistetaan rakennuspaikalla, tehdasvalmisteiset omakotitalot.
  - Pois hissit, vesi- ja viemärilaitteet, saniteettilaitteet ja liikenneopasteet
- CPR laajenee rakennustuotteiden vapaan liikkuvuuden varmistamisesta sisämarkkinoilla Euroopan unionin ilmastotavoitteiden saavuttamisen välineeksi.
  - Kiertotalousnäkökulma mukana: uudelleen käyttöä koskevat säännökset sekä valmistajille lisävelvoitteita.
- Osa standardeista on pakollisia ja osa vapaaehtoisia eli sekä DoP että DoC.
- Taloudellisten toimijoiden piiri laajenee valmistajista, jakelijoista ja maahantuojista asentajiin ja purku-urakoitsijoihin.
- Eurooppalainen digitaalinen tietokanta.
- Lisää valtaa komissiolle delegoitujen säädösten myötä.

Valtioneuvoston kanta 1/2

- Valtioneuvosto suhtautuu komission ehdotukseen myönteisesti:
  1) kiertotalouden ja sisämarkkinoiden toiminnan edistäminen rakennusalalla ja
  2) mahdollisuus nykyistä laajempaan rakennustuotteiden uudelleen käyttöön.
- Oikeusperusta (SEUT) 114 artikla asianmukainen ja ehdotus on lähtökohdiltaan myös toissijaisuusperiaatteen mukainen.
- On tärkeää hyödyntää harmonisoituja standardeja EU-lainsäädännön vaatimusten tukena jatkossakin ensisijaisesti suhteessa komission laatimiin teknisiin ja yhteisiin eritelmiin.
- Silloin, kun teknisiä ja yhteisiä eritelmiä poikkeuksellisesti käytetään, tulee varmistaa sidosryhmien mahdollisuudet osallistua niiden laadintaprosessiin.
- Delegoituja säädöksiä voidaan kuitenkin pitää tarkoituksenmukaisena menettelynä siltä osin, kun kysymyksessä on standardisointityön pysähtyneisyydestä johtuva luokkien ja lukuarvojen määrittely sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi. Delegoituja säädöksiä ei kuitenkaan tarvita esimerkiksi asioihin, joista tavallisesti päättävät valvontaviranomaiset.
- On varmistettava, ettei synny päällekkäistä sääntelyä (ekosuunnittelu, REACH)
- Valtioneuvosto ei pidä hyvänä rakennustuoteasetuksen soveltamisalan merkittävää muuttamista nykyisestä.

Valtioneuvoston kanta 2/2

- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että valmistelun yhteydessä selvennetään ero rakentamisen ja rakennustuotteen valmistamisen välillä. Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden osalta on selvennettävä, milloin ne tosiasiallisesti kuuluvat soveltamisalaan ja milloin eivät. Kiertotalousnäkökulman sisällyttäminen rakennustuoteasetukseen on olennaisen tärkeää.
- On tarkoituksenmukaista, että pk-sektorilla on mahdollisuus tuotteiden markkinoille saattamiseen yksinkertaistettuja menettelyjä noudattaen ja että suoritustasoilmoituksen laatimisesta on mahdollista tietyin edellytyksin vapautua.
- Hyvä, että voidaan säätää terveyteen, turvallisuuteen tai ympäristön, myös ilmaston, suojeluun liittyvien pakottavien syiden vuoksi kansallista lainsäädäntöä edellyttäen, että sillä ei rapauteta standardisointia sisämarkkinoiden toimivuuden perustana.
- Komission ehdotus ei ratkaise rakennustuotteiden standardisoinnin ongelmaa ja pitkä (20 v.) siirtymäaika on haaste.
- Tuotekohtaisten ominaisuuksien ilmoittamistavan yhdenmukaistaminen ei poista rakentamisen ohjauksen kansallista tarvetta. Vastuu kansalaistensa turvallisuudesta ja rakennuskohteen terveellisyydestä on edelleenkin jäsenvaltioilla. Valtioneuvosto pitää hyvänä mahdollisuutta säätää terveyteen, turvallisuuteen tai ympäristön, myös ilmaston, suojeluun liittyvien pakottavien syiden vuoksi kansallista lainsäädäntöä edellyttäen, että sillä ei rapauteta standardisointia sisämarkkinoiden toimivuuden perustana.
- Ei päällekkäisiä markkinavalvontasäännöksiä markkinavalvonta-asetuksen kanssa, ainoastaan tarpeelliset asiat, ei esimerkiksi delegoituja säädöksiä markkinavalvonnan henkilöresursseista tai talouden toimijoille asetettavista vähimmäisseurauksista.

11.10.2022

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment